

ВІДГУК

**офіційного опонента на дисертаційну роботу
Лопачького Сергія Васильовича «Корекція порушень
постави студентів у процесі фізичного виховання з
урахуванням стану біогеометричного профілю», поданої до
захисту на здобуття наукового ступеня кандидата наук з
фізичного виховання і спорту за спеціальністю 24.00.02 –
фізична культура, фізичне виховання різних груп населення**

Актуальність обраної теми дисертації. Стан здоров'я людей в останнє десятиліття зазнав значних змін. У практичному плані виникла проблема адаптації людини до різних впливів, що викликають зміни в організмі.

Останнім часом здоров'я студентів стає предметом пильної уваги фахівців. Дослідження, проведені останніми роками, свідчать про те, що порушення постави є одним з найпоширеніших відхилень у скелетно-м'язовій системі сучасних студентів.

Незважаючи на те, що дослідники активно займаються проблемами профілактики та корекції порушень постави студентів у процесі фізичного виховання, залишаються не вирішеними питання щодо розробки технології корекції порушень постави студентів у процесі фізичного виховання з урахуванням стану їх біогеометричного профілю.

Сукупність визначених проблем та необхідність їх вирішення і зумовили здобувачем актуальність дисертаційного дослідження.

Дисертаційна робота виконана згідно з планом науково-дослідних робіт ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» і є фрагментом дослідження на тему: «Фізичне виховання різних груп населення в системі засобів підвищення якості життя та рівня рекреаційної активності» (номер державної реєстрації 0113U002430).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна, повнота їх викладу в опублікованих працях. Результати дисертаційного дослідження носять об'єктивний характер, опираються на достатню кількість дослідницького матеріалу, отриманого завдяки використанню комплексу сучасних методів, що відповідають поставленій меті та

завданням дисертації. Отримані показники обчислені з використанням методів математичної статистики.

Аналізуючи обґрунтованість наукових положень, висновків необхідно, перш за все, відзначити логічний взаємозв'язок мети і завдань дослідження.

Основні положення дисертації викладено у 9 наукових працях, з них 5 опубліковано у фахових виданнях України (4 з яких входять у міжнародну наукометричну базу), 1 публікація в науковому періодичному виданні іншої держави, 2 публікації апробаційного характеру.

Наукова новизна дослідження. Дисертантом уперше розроблено технологію корекції порушень постави студентів, структурними компонентами якої є мета, завдання, принципи, засоби і методи, а також етапи її практичної реалізації, педагогічний контроль і критерії ефективності.

Хотілося б відзначити, що в роботі також уперше визначені показники гоніометрії тіла студентів для різних типів постави з урахуванням рівня стану її біогеометричного профілю.

Здобувачем уперше визначені показники вертикальної стійкості тіла та силової витривалості м'язів тулуба студентів для різних типів постави з урахуванням рівня стану її біогеометричного профілю.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості широкого застосування її теоретичних положень і методичних розробок у процесі організації занять із фізичного виховання студентів.

Матеріали дисертації можуть бути застосовані у процесі фізичного виховання студентів, на курсах і семінарах з підвищення кваліфікації викладачів фізичного виховання, а також у подальшому дослідженні проблеми профілактики фіксованих порушень ОРА студентської молоді.

Результати досліджень впроваджено в навчальний процес кафедри фізичного виховання ПВНЗ «Галицька академія»; кафедри фізичного виховання ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»; кафедри фізичного виховання Рівненського державного гуманітарного університету для гуманітарних факультетів; кафедри фізичного виховання Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Впровадження підтверджено відповідними актами.

Оцінка змісту дисертації, її завершення в цілому та ідентичності змісту автореферату й основних положень дисертації. Дисертація складається зі вступу, шести розділів, практичних рекомендацій, висновків, списку використаних джерел. Дисертаційну роботу викладено на 259 сторінках, з яких 206 – основного тексту, що містить 59 таблиць, 39 рисунків. У роботі використано 245 джерел наукової і спеціальної літератури.

У **вступі** обґрунтовано актуальність досліджуваної проблеми, вказано на зв'язок з науковими планами і темами, сформульовано мету і завдання дисертації, визначено об'єкт і предмет дослідження, подано основні методи дослідження, розкрито наукову новизну і практичну значущість роботи, представлено особистий внесок здобувача у працях, виконаних у співавторстві, надано інформацію про апробацію основних положень, результатів дослідження і впровадження їх у практику, визначено кількість публікацій за темою дисертації.

У першому розділі **«Теоретичне підґрунтя використання корекційно-профілактичних засобів у процесі фізичного виховання студентської молоді з порушенням постави»** узагальнено вітчизняну та зарубіжну наукову літературу, яка розкриває особливості застосування здоров'яформувальних технологій у процесі фізичного виховання студентської молоді.

Автором проаналізовано програми, методики, технології, а також засоби фізичного виховання, які спрямовані на профілактику та корекцію порушень постави студентів у процесі фізичного виховання.

У другому розділі **«Методи та організація дослідження»** описано й обґрунтовано систему взаємодоповнювальних методів дослідження: аналіз спеціальної науково-методичної літератури, педагогічні спостереження, соціологічні методи дослідження, педагогічне тестування, експерименти з використанням комплексу методів.

Дисертаційне дослідження було проведено на базі кафедри ПВНЗ «Галицька академія» у чотири етапи.

Загальна кількість учасників дослідження, які взяли участь у констатувальному і формувальному експериментах, склала 469 студентів чоловічої статі віком від 17 до 22 років.

У третьому розділі **«Характеристика морфологічних показників, стану біогеометричного профілю постави і**

фізичної підготовленості студентів у процесі фізичного виховання» представлено дані констатувального експерименту.

Дисертантом встановлено негативну тенденцію до зменшення кількості студентів із нормальною поставою від 1 до 4 курсу. Здобувачем виявлено, що 71,1 % студентів 1 курсу з нормальною поставою мають високий рівень стану біогеометричного профілю постави, 28,9 % – середній рівень; у 72,9 % студентів зі сколіотичної поставою був відзначений середній рівень стану біогеометричного профілю постави, а у 27,1 % – низький рівень; студенти з плоскою спиною у 63,6 % випадків мають середній рівень стану біогеометричного профілю постави, а у 36,4 % – низький рівень.

У процесі дослідження дисертантом встановлено, що статична рівновага тіла, силова витривалість верхніх кінцівок і спини, гнучкість хребетного стовпа, рухливість тазостегнових суглобів та еластичність підколінних сухожиль, силова витривалість м'язів тулуба, силова витривалість м'язів-розгиначів хребетного стовпа, у студентів 1 курсу з нормальною поставою свідчить про те, що за рядом показників спостерігаються значні відмінності порівняно з даними студентів, які мають різні функціональні порушення та низький рівень стану біогеометричного профілю постави.

У четвертому розділі **«Обґрунтування та розробка експериментальної технології корекції порушень біогеометричного профілю постави студентів у процесі фізичного виховання»** представлено авторська технологія. Хотілося б відзначити, що автор вперше визначив суб'єктивні і об'єктивні передумови розробки корекційної технології, яка включає три етапи – підготовчий, коригуючий, підтримувальний, кожен з яких вирішував відповідні завдання й передбачав застосування п'ятнадцяти комплексів фізичних вправ різної цільової спрямованості. Критерії ефективності технології містять аналіз рівня стану біогеометричного профілю постави, показників гоніометрії тіла й фізичної підготовленості студентів.

Здобувачем були відібрані та згруповані наступні засоби й методи технології корекції порушень постави студентів у процесі фізичного виховання з урахуванням стану її біогеометричного профілю:

основні – фізичні вправи системи «атлетична гімнастика» (з вільним обтяженням; на тренажерах; з еспандерами; з подоланням

опору; з вагою власного тіла), яка використовується для студентів ПВНЗ «Галицька академія» як видрухової активності за вибором під час формування змісту практичних занять спеціального розділу з дисципліни «Фізичне виховання»;

додаткові – фізичні вправи різної цільової спрямованості (блок «аеробне тренування»; блок «пластична гімнастика»; блок «стретчінг»; блок «статична рівновага»; блок «дихальна гімнастика»).

У п'ятому розділі «Оцінка ефективності технології корекції порушень постави студентів у процесі фізичного виховання» представлено дані формувального експерименту.

Результати формувального експерименту свідчать про ефективність запропонованої дисертантом технології корекції порушень постави студентів з урахуванням виявленого рівня стану їх біогеометричного профілю.

У шостому розділі **«Аналіз та узагальнення результатів дослідження»** охарактеризовано повноту вирішення завдань і основних результатів дисертації з позиції наукових робіт дослідницької спрямованості.

Результати проведеного дослідження підтвердили й доповнили вже відомі розробки, а також сприяли одержанню нових даних щодо проблеми, яка вивчалася здобувачем.

Роботу завершують висновки, в яких відображено основні наукові досягнення виконаного дослідження. Висновки сформульовані у вигляді узагальнюючих і конкретних положень і свідчать про вирішення поставлених завдань.

Автореферат відповідає змісту дисертації і відображує головні положення роботи.

Зауваження та дискусійні питання щодо змісту дисертації:

1. З огляду на величезний фактологічний матеріал представлений в 4 розділі дисертації, на нашу думку, в науковій новизні роботи здобувачеві необхідно було акцентувати увагу на встановлені об'єктивні і суб'єктивні передумови розробки технології корекції порушень біогеометричного профілю постави студентів у процесі фізичного виховання.

2. Розділ 1.1 «Здоров'яформувальні технології у процесі фізичного виховання студентської молоді» дисертанту доцільно було б

розглянути крізь призму критичного аналізу представленого матеріалу.

3. Сьогодні у спеціальній літературі часто використовуються терміни «здоров'яформуючі» та «здоров'язберігаючі» технології, хотілося б з'ясувати, як здобувач їх розуміє. А також до яких з вище перерахованих термінів дисертант відносить розроблену авторську технологію.

4. В розділі 2 «Методи та організація дослідження», ряд загальновідомих методів не доцільно було детально описувати (ст.44-46).

5. У підрозділі 3.1 «Визначення стану біогеометричного профілю постави студентів» дисертантом встановлена негативна тенденція до зростання показників різних функціональних порушень у досліджуваних (ст. 51). Як отримані здобувачем показники співвідносяться з даними спеціальної літератури?

6. На ст. 53 здобувачем декларується, що певна кількість (36,4 %) досліджуваних з плоскою шиною характеризуються низьким рівнем біогеометричного профілю постави, а 63,6 % – середнім рівнем, 30,0 % студентів із круглоувігнутою шиною мають низький рівень, а 70,0 % – середній рівень біогеометричного профілю постави. Як отримані результати може прокоментувати здобувач?

7. У таблиці 3.7 ст.65 дисертант вказує, що фізична підготовленість студентів з нормальною поставою та різним рівнем стану біогеометричного профілю при підтягуванні на перекладені у студентів 1 курсу показники дорівнюють $14,13 \pm 2,34$, а у студентів 4 курсу $10,49 \pm 4,72$. З чим на думку здобувача пов'язане зниження цього показника?

8. Хотілося б отримати від автора роз'яснення чому з ряду численних тестів для оцінки фізичної підготовленості студентів здобувач використовував «Канадський тест» та тест «Фламінго»?

9. Частина матеріалу яка викладена в 6 розділі підлягає під описання 1 розділу.

З огляду на те, що в дисертаційній роботі представлені дуже важливі як теоретичні так і практичні аспекти корекції порушень постави студентів у процесі фізичного виховання, доцільно було б в подальшому здобувачеві їх систематизувати у вигляді методичних рекомендацій або у вигляді монографії.

Вищевикладені зауваження та дискусійні питання до дисертаційної роботи не знижують позитивної оцінки даної наукової роботи.

За актуальністю порушеної проблеми, новизною отриманих результатів та практичним значенням дисертація Лопаського Сергія Васильовича відповідає вимогам п.11 «Порядку присудження наукових ступенів і присудження вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567, а її автор – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення.

Офіційний опонент,
директор Науково-дослідного інституту
Національного університету фізичного
виховання і спорту України,
доктор наук з фізичного виховання
і спорту, професор

В.О. Кашуба

Підпис Кашуби В.О. **заевідчую,**
в.о.начальника відділу кадрів

І.Г. Прудченко

Львівський національний університет фізичного виховання і спорту
Фізично-спортивний факультет
Кадровий відділ
25 01 17